

FIGURILE DE STIL

Figura de stil este un procedeu utilizat pentru a crește expresivitatea unui text, care nu definește, ci sugerează, pentru că lumea prezentată este imaginară.

PERSONIFICAREA este figura de stil prin care se atribuie însuși omenești unor ființe necuvântătoare, unor lucruri, unor fenomene ale naturii.

„ *Primăvară, mama noastră,
Sufală bruma de pe coastă. “ (Folclor)*

„ *Din văzduh cumplită iarnă **cerne** norii de zăpadă... “
(Vasile Alecsandri – Iarna)*

„ *Singuratice izvoare **fac** cu valurile larmă... “
(Mihai Eminescu – Călin (file din poveste))*

COMPARAȚIA este figura de stil cu ajutorul căreia se exprimă un raport de asemănare între două obiecte, persoane sau acțiuni, cu scopul de a evidenția sau de a evoca unul dintre termeni.

„ *Soarele rotund și palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinerețe printre anii trecători. “
(Vasile Alecsandri – Iarna)*

„ *Pe un deal răsare luna, **ca o vatră** de jărat. “
(Mihai Eminescu – Călin (file din poveste))*

„ *Frumos e câmpul ce se-ntinde **ca și o mare de verdeață**... “
(Alexandru Macedonski – Pădurea)*

„ *... că-s plin de noroc **ca broasca de păr** ... “
(Ion Creangă – Amintiri din copilărie)*

ENUMERAȚIA este figura de stil care constă într-o înșiruire de termeni de același fel sau cu sensuri apropiate, făcută cu scopul de a evidenția ideea exprimată.

„ *Să strecur pe un fir de ață
Micșorata, subțirica și nepipăita viață. “ (Tudor Arghezi – Cuvânt)*

„ ... erau **stigleți** cu pete de sânge, **pițigoi** rotunzi cu pene cenușii și negre, **cintezi** cu piepturile cărămizii. “ (Mihail Sadoveanu – În pădurea Pietrișorului)

„ **Grăsuț, curat, atrăgător,**
În fracul lui strălucitor
Așa era Apolodor “ (Gellu Naum – Cărțile cu Apolodor)

REPETIȚIA este figura de stil care constă în reluarea de două sau de mai multe ori a aceluiași sunet, cuvânt, grup de cuvinte sau a aceleiași relații sintactice.

Repetiția, în funcție de nivelul limbii la care se întâlnește, este:

- fonetică
- lexicală
- gramaticală

REPETIȚIA FONETICĂ

ALITERAȚIA constă în repetarea unei consoane.

„ Și-n creasta coifului înalt
Prin vulturi vântul viu vuia,
Vreun prinț mai tânăr când trecea... “ (George Coșbuc – Nunta Zamfirei)

„ **Lacul** codrilor **albastru**
Nuferi galbeni îl încarcă... “ (Mihai Eminescu – Lacul)

„ Am discutat **multe** și **mărunte**. “

ASONANȚA constă în repetarea vocalei accentuate în două sau mai multe cuvinte.

„ Apele **plâng** clar izvorând în **fântâne**... “ (Mihai Eminescu – Sara pe deal)

„ Las să vie cât de **mulți**,
Să ai cu cin să te **lupți**. “ (Pinteza Viteazul)

„ Se plimbă ca **vodă** prin **lobodă**. “

REPETIȚIA LEXICALĂ

„ Și **plutești, plutești, plutești**,
Printre alge, printre pești
Și **înoți, înoți, înoți**,
Până simți că nu mai poți “ (Gellu Naum – Cărțile cu Apolodor)

„ *O furnică mică, mică,
Dar înfiptă, vasăzică...* “

(Tudor Arghezi – *O furnică*)

„ *Stăpâne, stăpâne,
Îți cheamă ș-un câne...* “

(Miorița)

Vrea totul, știe totul, poate totul.

EPITETUL este figura de stil care constă în determinarea unui substantiv sau a unui verb printr-un adjectiv sau adverb, evidențind însușiri deosebite ale obiectului sau ale acțiunii.

Epitetul ornant:

„ *S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării...* “ (Vasile Alecsandri – *Sfârșitul iernei...*)

„ *Dumbrava cea verde pe mal
Se-oglinde în umedul val...* “

(Mihai Eminescu – *Frumoasă-i...*)

Epitete ale substantivului:

„ ... *se ridică departe într-un pisc prăpăstios, în vârful căruia săgeata spre cer un brad vechi, care vestea cel întâi, printr-un șuiet adânc, sosirea vânturilor.* “
(Mihail Sadoveanu – *În pădurea Pietrișorului*)

Epitete ale verbului:

„ ... *îmi pare
că ochii tăi, adâncii, sunt izvorul
din care tainic curge noaptea peste văi...* “ (Lucian Blaga – *Izvorul nopții*)

Epitet simplu:

„ ... *or să-mi crească aripi ascuțite până la nori...* “
(Lucian Blaga – *Izvorul nopții*)

Epitet dublu:

„ *Vesela, verde* câmpie acu-i tristă, vestezită... “
(Vasile Alecsandri – *Sfârșit de toamnă*)

Epitet triplu:

„ ...*răzbătea o chemare nedeslușită, moale, stânsă.* “
(Mihail Sadoveanu – *În pădurea Pietrișorului*)

Epitet în cumul:

„ *Rece, fragilă, nouă, virginală
Lumina duce omenirea-n poală.* “ (Tudor Arghezi – *Vânt de toamnă*)

Epitetul se poate combina și cu alte figuri de stil, fiind:

- Epitet personificator:

„ *Lângă lacul care-n tremur **somnoros** și lin se bate,
Vezi o masă mare-ntinsă cu făclii prea luminate.* ”

(Mihai Eminescu – *Călin (file din poveste)*)

- Epitet metaforic.

„ *În vremile **bătrâne**, cândva, nu se știe când, acest fel de pereți se aflau cu partea de
din sus privind tocmai spre cer...* ” (Ioan Slavici – *Popa Tanda*)

- Epitet hiperbolic:

„ ***Gigantică** poart-o cupolă pe frunte...* ” (George Coșbuc – *Pașa Hassan*)

HIPERBOLA este figura de stil care constă într-o exagerare, prin mărirea sau micșorarea obiectului.

Hiperbola apare totdeauna combinată cu o altă figură de stil:

- Metaforă:

„ *Gigantică poart-o **cupolă** pe frunte,
Și vorba-i e **tunet**, răsufletul **ger**,
Iar barda din stânga-i ajunge la cer,
Și vodă-i **un munte**.* ”

(George Coșbuc – *Pașa Hassan*)

- Comparație:

„ *Crapii-n ele-s **cât berbecii**,
În pomi, piersici **cât dovlecii**,
Pepenii de zahăr roșu,
În grâu, spicul **cât cocoșul**...* ”

(Tudor Arghezi – *Mamă Țară*)

- Epitet:

„ *O ! tablou **măreț, fantastic** !... Mii de stele argintii
În **nemărginitul** templu ard ca **vecinice** făclii.* ”

(Vasile Alecsandri – *Mezul iernei*)

ANTITEZA este figura de stil care constă în punerea în opoziție a două cuvinte, idei, imagini, personaje, situații menite să se reliefeze reciproc.

„ *Nu știe de-i **vis**, ori **aieve-i**...* ” (George Coșbuc – *Pașa Hassan*)

„ *Ea **un înger** ce se roagă,
El **un demon** ce visează;
Ea o **inimă de aur** –
El **un suflet apostat**.* ”

(Mihai Eminescu)

METAFORA este figura de stil prin care se trece de la semnificația obișnuită a unui cuvânt sau a unei expresii la o altă semnificație, trecerea făcându-se pe baza unei comparații subînțelese.

„ *Ele sar în **bulgări fluizi** ...* “ (*Mihai Eminescu*)

„ *Soarele, **lacrima Domnului**, cade în mările somnului* “ (*Lucian Blaga*)

„ *Făcutul meu, Cuvântul
Paște-n munte
Imagini verzi sub norii toamnei grei.* “
(*Constanța Buzea – Făcutul meu, Cuvântul*)

ALEGORIA este figura de stil care constă în prezentarea unei idei abstracte prin elemente concrete, substituind o imagine cu alta pe baza unor asemănări.

În *Miorița*, ideea abstractă a morții este înlocuită de imaginea concretă a unei nunți:
„ *Să le spui curat
Că m-am însurat
Cu-o mândră crăiasă,
A lumii mireasă...* “ (*Miorița*)

INVERSIUNEA este figura de stil care constă în modificarea, în primul rând, a topicii propoziției și, în al doilea rând, mai rar, a frazei cu scopul de a scoate în evidență un cuvânt sau o propoziție.

„ ***Lacul codrilor** albastru
Nuferi galbeni îl încarcă* “ (*Mihai Eminescu – Lacul*)

„ *Din văzduh **cumplita** iarnă cerne norii de zăpadă...* ”
(*Vasile Alecsandri – Iarna*)

INVOCAȚIA este o formulă de adresare către o persoană absentă sau imaginară, de la care nu se așteaptă un răspuns. Este situată, de obicei, la începutul operei și este realizată prin substantive în cazul vocativ. Este un procedeu specific stilului retoric.

„ ***Frumoaso,**
Ți-s ochii- așa de negri încât seara
când stau culcat cu capu-n poala ta...* “ (*Lucian Blaga – Izvorul nopții*)

SIMBOLUL este figura de stil (procedeul artistic) care constă în utilizarea numelui unui obiect concret pentru a desemna un alt obiect sau, cel mai adesea, o idee abstractă. Simbolul este o imagine care revine cu insistență într-un text literar și care ocupă o poziție cheie, esențială pentru eroul liric sau epic, pentru conflict etc. .

„*îmi pare
că ochii tăi, adâncii, sunt izvorul
din care tainic curge noaptea peste văi...* “ (*Lucian Blaga – Izvorul nopții*)

OXIMORONUL este figura de stil care constă în asocierea neașteptată, cu efecte expresive surprinzătoare, a doi termeni contradictorii sau chiar cu semnificații opuse.

„*Izvorul nopții – (...)
lumina mea.* “ (*Lucian Blaga – Izvorul nopții*)